

ke mooi aan elkaar pasten en een compleet geheel vormden.

3e. Hoe komen tusschen die resten, dateerende uit 't steenen tijdperk, Romeinsche urnen terecht?...

En hoe is 't te verklaren dat één van die kuilen niets anders bevatte dan scherven van zoo'n Romeinsche reusachtige urn? terwijl in andere kuilen weer Romeinsch goed zit tusschen z.g. praehistorisch?....

4e. En hoe komt 't dat, terwijl toch blijkens het aanwezige Romeinsche aardewerk de menschen aldaar, althans die van lateren datum, toch zeker met de Romeinen in aanraking zijn geweest, er tot nog toe in de kuilen geen spoor van ook maar één ander Romeinsch voorwerp werd gevonden?....

5e. Hoe is 't te verklaren dat nog maar in twee kuilen, dierresten werden aangetroffen?...

In één gat zaten de vrij voltallige kiezen van een paard, in een ander 'n kaakfragment met kiezen van een hond. De lui welke daar eenmaal geleefd hebben zullen toch zeer waarschijnlijk geen vegetariërs zijn geweest. En knooken, vooral tanden, kunnen 't heel wat tijd uithouden voordat ze algeheel vergaan zijn.

Dat blijkt trouwens uit de vondsten die te Belvédère op dit gebied herhaaldelijk plaats vonden in löss- en grindlagen, op 'n diepte die er onwedersprekelijk op wijst dat de resten van heel wat ouderen datum zijn dan de thans ontdekte kuilen met hun inhoud. Toch is er voor 't zeldzaam voorkomen van dierentanden in de kuilen wel 'n verklaring. We zagen hoe zich plantwortels geboord hadden tot op den bodem en nog dieper van meer dan een kuil. Da's natuurlijk voor 't conserveeren van beenderen niet gunstig. Daarbij zijn, zooals we konden opmerken, de kuilen zeer geliefde woonplaatsen van heel dikke vette pieren, die er kris-kras vrij wijde gangen in aanleggen, waardoor 't hemelwater toegang krijgt en den inhoud der kuilen aantast en doet vergaan.

6e. Hoe kwamen de scherven zoowel Romeinsche als neolithische (?) terecht vanaf 't plateau, onder in laag d, waarvan we voren spraken?

Hiervoor bestaan twee mogelijkheden.

Ze zijn naar beneden geworpen door den mensch of de Maas heeft daar eenmaal veel hooger gestroomd, heeft weggevreten uit de flanken en den kop van 't Caberger plateau, nadat dit plateau al bewoond was en 't water voerde potten en scherven en vuurstenen voorwerpen mee. De specie voor 't maken der potten hebben de menschen zoo goed als zeker gehaald onder in de Maasvallei; o.i. bestaat ze uit Maasklei, welke er natuurlijk heden ten dage nog zit. De klei hebben ze boven op 't plateau gebakken, niet in de vallei. Hiervoor pleit dat zich in de kuilen typische witte kwartsieten bevinden, die zonder twijfel met opzet bijeen gezocht en naar boven zijn gebracht. Andere rolstenen toch vindt men er niet of maar 'n hoogst enkelen keer in.

Deze witte kwartssteentjes werden tamelijk fijn gestampt en dit stampsel werd gemengd met de klei waarvan de potten werden gemaakt.

* * *

We schreven boven dit artikel „Belvédère”, de meest interessante plek van Nederland.

En terecht!

Terwijl 'k dit opstel schrijf gaat de telefoon.

„Hola! Spreek ik met Rector Cr.?”...

„Ja! Met wie?”

„Met de Steenfabriek „het Bosserveeld.” Kunt u niet 'ns dadelijk overkomen? Er is zoo juist in de grindgroeve 'n stootand van 'n Mammouth gevonden, 't ding is 1.10 M. lang.”

Er zijn uit 't grint van 't Caberger plateau, uit de groeve Belvédère en de vlak er bij liggende groeve de Waal, de Mammouth-groeve, in de handelswereld bekend als de „Steenfabriek het Bosserveeld”, bereids verschillende stootanden van Elephas primigenius voor den dag gekomen. Doch gaaf als dit laatste voorwerp is, kwam er nog geen te voorschijn.

't Is voor 'n liefhebber om er voor op de knieën te gaan zitten.

Ja, ja, Belvédère en de onmiddellijke buurt van Belvédère is de meest interessante plek van Nederland!

Maastricht, Nov. '25.

Jos. CREMERS.

FOSSIELE BEENDEREN DOOR DE GEMEENTEL. H. B. S. IN BRUIKLEEN AFGESTAAN AAN HET. NATUURHIST. MUSEUM.

Zooals blijkt uit 't verslag der maandelijksche vergadering van Woensdag 4 Nov. l.l., zijn er door de Gem. H. B. S. fossiele beenderen in bruikleen afgestaan aan 't Natuurh. Museum.

Dit geschiedde, wjl die beenderen niet van onmiddellijk belang waren voor 't onderwijs en als vondsten uit Limburg geen betere bergplaats konden hebben, bergplaats waar ze óók

gezien worden, dan juist 't gewestelijk Museum.

Deze fossiele dierresten zijn gevonden in 1824, bij het maken van 't Fort Willem, als ook, in ditzelfde jaar, bij 't graven van 't kanaal, in de buurt van Smeermaas, dus vlak bij „Belvédère”, vanwaar 't Museum bereids zoo'n mooie verzameling fossiele knooken bezit.

Vóórdat de huidige hoogleeraar te Utrecht, de oud-Maastrichtenaar L. M. R. Rutten, in 1909, z'n Academisch Proefschrift uitgaf: „Die diluvialen Säugetiere der Niederlande”, heeft

hij dit Maastrichter materiaal ter bestudeering gehad, heeft hij ook de beenderen gedetermineerd.

Equus caballus fossilis Rut.

- No. 25. Humerus sinister, linker opperarmbeen; (F. W.).
 No. 26. Humerus sinister, linker opperarmbeen; (idem).
 No. 83. Radius dexter, rechter spaakbeen; (S.).
 No. 73. Metacarpus tertius, 3e middelhandsbeen; (idem).
 No. 72. Metacarpus tertius, 3e middelhandsbeen; (idem).
 No. 42. Phalanx I, 1e vingerkootje; (F. W.).
 No. 51. Kies; (idem).

Onder No. 61 bevindt zich in de verzameling nog een been afkomstig van Smeermaas, 1824, 't welk ongedetermineerd, doch zonder twijfel 'n Humerus dexter van *Equus caballus foss. is.*

Bison priscus B. J.

- No. 46. Radius sinister, linker spaakbeen; (F. W.).
 No. 69. Radius sinister, linker spaakbeen; (S.).

Cervus tarandus L.

- No. 78. Hoornfragment; (S.).

Cervus elaphus L.

(Niet genummerd). Hoornfragment in 1824 gevonden te Maastricht, 7—8 M. diep, bij 't maken van 't Bassin v. h. Kanaal.

Cervus elaphus primigenii Pohl.

- No. 27. Rechter hoorn; (F. W.).
 No. 28. Hoornfragment; (idem).
 No. 36. Hoornfragment; (idem).
 No. 77. Hoornfragment; (S.).

J. H. F. Umbgrove: „de Anthozoa uit het Maastrichtsche Tufkrijt”.

Over Limburgsche Mergel en hare fossielen is er al heel wat geschreven. In 1918 stelde 'k 'n lijst samen van de publicaties, welke betrekking hadden op dit onderwerp en bevond, dat hiervan $\pm$ 150 grootere en kleinere geschriften 't licht hadden gezien.

En toch zijn er in 't Limburgsche Krijt nog tal van raadsels.

Zoowel onze kennis van z'n samenstelling als die van z'n fauna en flora is op vele plaatsen onvolledig en vaak verouderd.

Ieder streven, om die kennis uit te breiden en in overeenstemming te brengen met den huidige stand van Geologisch-palaeontologisch weten, verdient dan ook warme belangstelling.

Voor de verschillende bijdragen in 't Natuurhist. Maandblad, verschenen van de hand van 'n Pater C. van der Lugt S. J., 'n L. A. J. Keuller, 'n F. Kurris vooral, heeft de wetenschappelijke wereld zich niet weinig geïnteresseerd, wel wetende dat ze even zoovele, vaak, zeer goed geslaagde pogingen waren, om ons de

Elephas primigenius Blum.

'n Tiental goed en minder goed geconserveerde kiezen, niet nader gedetermineerd, ongenummerd, doch blijkens een etiket zeer waarschijnlijk afkomstig van Smeermaas.

- No. 90. Kopfragment; (F. W.).
 No. 20. Mandibula, ramus horizontalis dexter, kaakfragment (rechter); (idem).
 No. 81. Mandibula, ramus horizontalis sinistra, kaakfragment (linker); (idem).
 No. 13. Rugwervel (ongedeterm.); (F. W.).
 No. 66. Rugwervel (ongedeterm.); (S.).
 No. 5. Scapula dextra, rechter schouderblad; (F. W.).
 No. 4. Scapula sinistra, linker schouderblad; (idem).
 No. 2. Humerus dexter, rechter opperarmbeen; (idem).
 No. 12. Caput femoris of humeri, hoofd van dijbeen of opperarmbeen; (idem).
 No. 34. }
 No. 54. } Ribfragmenten; (idem).
 No. 87. }

* * *

Eigenaardig is 't, dat klaarblijkelijk in 1824 geen resten van *Rhinoceros antiquitatis* Bl. zijn gevonden. In de laatste jaren toch kwamen die niet zelden uit 't Caberger plateau te voorschijn. 't Museum beschikt over een kaakfragment, waarin nog drie kiezen, over een vijftal losse kiezen, over een voorpoot (bijna compleet) en over een opperarmbeen.

F. W. = Fort Willem.

S. = Smeermaas.

J. Cr.

Limburgsche Mergel en de haar vergezellende silex beter te leeren kennen.

't Is een gelukkige toevalligheid dat juist thans de heer J. H. F. Umbgrove bezig is de **Limburgsche Krijtfauna** te herzien.

Wie toch is beter in staat dan hij, om dit, zeer zeker dankbare, onderwerp in studie te nemen?

In Limburg geboren en getogen was hij vanaf z'n prille jeugd, in de gelegenheid om zich met de Limburgsche krijtrotsen en met de dierresten, in deze rotsen verborgen, vertrouwd te maken.

En dat hij zulks deed, bewijst de mooie collectie krijtfossielen, in den loop der jaren door hem bijeengebracht.

'n Gelukkig gesternte voerde hem later naar de Alma Mater van Leiden, alwaar 'n academische opleiding ons een waarborg is, dat de aangeboren liefde en aanleg 'n goede leiding vinden.

Trouwens, dat blijkt uit de geschriften tijdens z'n „student-zijn” in Leiden, door Umbgrove in 't licht gegeven.

Meerdere studies toch van hem, welke handelen over geologisch-palaeontologische onder-